

Szeged emlékezése Klebelsberg Kunó halálának első évfordulóján

(A Délmagyarország munkatársától.) Október 11. A Tisza iszapsíkjából feltámadt város számára a gyász évfordulója marad ez a nap. A szomorú sorsú város leghivebb barátját, második ujjáépítőjét veszítette el gróf Klebelsberg Kunóban egy esztendővel ezelőtt.

A megdöbbentő gyászír estefelé teregette szét fekete szárnyát a város felett, amelynek szíve hetekig ott dobogott a nagybeteg ágya körül és soha, egyetlen pillanatig sem gondolt a katasztrófa lehetőségére. Elképzelhetetlen volt, hogy kihunyjon az a fáklya, amely annyi esztendőn keresztül sugározta szerte a kultúra, a művelődés világosságát, hogy megbénuljon az a kéz, amely tervszerűen építette az egyetemes magyar kultúrát, amely lelket, hitet, hivatást szuggerált a halálraitelt városba, hogy kihüljön az a szív, amelyben örökkétartónak látszó fészket rakott ennek a baráttalan városnak a szeretete, hogy elsorvadjon a határtalan tetterő és munkavágy, amely még a betegágyban is fűtötte a végtelen felé hajló lelket. Megvalósításra váró tervek, gyönyörű elgondolások és a magyar kultúra jövője állt őt a szomorú ágy körül, de a kérlelhetetlen végzet — milyen megdöbbentő szerepe van a Végzetnek Szeged életében is — odaférfközött hozzá és megsemmisített mindent.

Sok halottja, sok szomorúsága volt már ennek a városnak, de gyászát, csapását, veszteségét ilyen egyetemesen még soha át nem érezte, mint akkor, amikor Klebelsberg Kunó halálhíre lebentette fel a szegedi tornyokra és épületormokra a fekete lobogót. Sok temetést rendezett már ez a város, de olyan fenségesen felejthetetlen még soha, mint amikor legnagyobb barátjának koporsóját kísérte le a fogadalmi templom kriptasíkjába.

De soha előbb halottja sem volt még ennek a városnak, olyan halottja, akinek ércoporsójából még mindig az alkotó élet árama árad, új terveket szuggerál, új harcokat viv Szegedért.

Október 11-én, szerdán van gróf Klebelsberg Kunó tragikus halálának első évfordulója és október 14-én lesz egy éve, hogy Szeged eltemette nagy halottját. Az évfordulón a fogadalmi templomban

gyászmise

lesz, amelyre dr. Somogyi Szilveszter polgármester a következő meghívót küldte szét:

MINDENKINEK KORDA-RUHA

Legjobb. — Legdivatosabb. — Legolesőbb.

Mérték után

elsőrangú szabás és kiállítás.

Iskola

öltönyök, felöltők, télikabátok
nagy választékban.

FÖLDES IZSÓ

Klauzál tér

„Szeged város felejthetetlen emlékü nagy jötevőjének, Klebelsberg Kunó gróf v. b. t. volt vallás- és közoktatásiügyi miniszter temetésének évfordulóján, folyó hó 14-én délelőtt 10 órakor a fogadalmi templomban a csanádi püspök ur ónagyméltósága gyászmisét mond. Erről oly kéréssel értesitem a t. Cimet, miszerint Szeged város kegyeletének külsőségeiben is minél impozánsabb kifejezése végett, a

gyászmisén testületileg résztvenni méltóztassék. Gyülekezés: fél 10 órakor a közgyűlési teremben. Szeged, 1933 október 10. Dr. Somogyi Szilveszter polgármester.”

A nagy gyászra való emlékezésben Szeged egész társadalma résztvesz. A város koszorút helyez el Klebelsberg koporsójára. Az egyetemen éppen úgy, mint az elemi iskolákban

gyászünnepélyeket

rendeznek és a Dugonics-Társaság október 22-én, vasárnap délután négy órakor a városháza közgyűlési termében rendez nagyszabású emlékülést, amelynek megnyitóját dr. Szalay József elnök mondja, dr. Huszti József egyetemi tanár Klebelsberg-ről, a kulturpolitikusról, Pásztor József szerkesztő a publicista Klebelsberg-ről és dr. Tonelli Sándor főtitkár Klebelsberg-ről, mint emberről tart előadást.

NYILT LEVÉL

DR. PETROVICS GYÖRGYHÖZ, MAKÓ VÁROS KÉPVISELŐJÉHEZ

„Közéleti embernek állania és tűnie kell a jogos kritikát” — így kezdte Méltóságod október 1-én a Makói Friss Ujságban közétett cikkét és ezzel felhatalmazást nyertem arra, hogy cikkére válaszoljak. Felhatalmaz erre azon kijelentése is, hogy hiba volt, hogy senki sem bocsájtkozott Méltóságoddal szemtől szembe elvi vitába, hogy senkisé kezdte objektív és tartalmas megvitátását politikai állásfoglalásának és pártbeli elhelyezkedésének, pedig milyen gyümölcsöző lett volna ezekben a vajdó években, a komoly, nívós és részletes eszmecsere... Méltóságos Uram! Én megpróbálom ezt a hibát most korrigálni. Hogy miért nem tettem eddig? Rövid a válaszom. Nincs helyi sajtónk, gyűléseket nem tarthattunk, a közgyűléseken lecsengettek bennünket, megvonták tőlünk a szót, rendreutasításban részesültünk, a nemzeti egység pártjának gyűlésein pedig nem vitatkozhattunk, mert ott egyszerűen kitétek volna bennünket. Minden ut el volt előlünk zárva. Hol itt a hiba és ki ebben a hibás?

Méltóságos Uram! Én két éve vagyok makói lakos és csak egy hete vagyok abban a szerencsés helyzetben, hogy Méltóságod személyesen megismerhettem! Méltóságod egy magamfajta őszülő ember hűségát kellemesen érintő bókka nyújtotta felém kezét és én azt a velem született szerénységgel, az embernek kijáró tisztelettel és becsületes férfiassággal szorítottam meg. Hangsúlyoznom kell azt is, hogy gyerekszobában nevelkedtem és így a politikát a személyeskedéstől mindég el tudtam választani és éppen ezért kérem, előlegezze nekem a bizalmat, tekintse ezeket a sorokat a politikusnak címezve és kérem a személyeskedés gondolatát már előre kikapcsolni.

Méltóságod egy legutóbb „lezajlott” gyűlésen és „Hazugságok áradata” című cikkében panaszkodik, hogy politikai gyűlöletből elvakult rosszindulatú ellenfelei aljas harcmóddal és nyilvánvaló tendenciával igyekeznek közéleti szereplését bemocskolni. Én azt hiszem, Méltóságod téved. Én politikai ellenfeleimhez tartozom, érintkezésben állok azokkal, akik szintén nem egyeznek Méltóságod politikájával, de méltóztassék elhinni, hogy Méltóságod személyét, jellemét, életmódját, vagyoni viszonyait soha senki nem becsmérelte. Meg akarjuk bukztatni, ha erre alkalmunk lesz, mert nem egyezünk a politikájával és Méltóságod pártja is csak ezt akarja velünk tenni, mert nem egyezik a mi politikánkkal. Ez az egész!

Lehetnek „felelőtlen elemek”, akik szeretnek a hangos szót, szeretnek beszélni és pletykálkodni, mert az érdekes és mindég van hallgatója, de ezek ellen nem tud védekezni, mert ezek veszély esetén eltűnnek, mint a kámfor. Az ilyenekkel tegyen úgy, mint én teszek. Lenézem, — mélységesen megvetem őket és a nadrágom szárába törölöm a kezem, ha véletlenül néhánapi kénytelen vagyok velük kezemet fogni.

Méltóságos Uram! Két éve lakom Makón, jól

érezem itt magam. Nem ambicionálom a közéleti szereplést, nem kerestem a barátokat és nem igyekeztem ellenséget szerezni. A barátok megtaláltak, a közéletben is megtaláltam a helyem, az ellenségek sem maradtak el.

Az én egyszerű tanyámon a téli tétlenség kárhózatába sülyedni nem akarván, elővettem a pennám és gyors ütemben két tucat cikket írtam a Makói Friss Ujságba, abba a lapba, amely politikai és személyi vonatkozásban Méltóságodhoz közel áll. A velem született humor, egy kis ártatlan politikai rossz-májuság jellemezte cikkeimet, de felhasználva külföldi nagy utazásaim alatt nyert tapasztalataimat, azok mindenkor oktató, buzdító és tiszta nemzeti tendenciájuk voltak!

De azon az oldalon, ahol Méltóságod áll, hirtelen felkapták fejüket és megindult a rágalomhadjárat azok részéről, akik az én nem keresett „népszerűségemtől” féltették az ő már rég eljátszott „népszerűségüket.” Láthatja Méltóságos uram! Innét oda és onnét ide rázzák a rongyot. Amíg az ember a rongyrazót el nem kapja egyszer és ki nem veri a nadrágját, nem kell vele törődni. Egyszer mégis csak marokba szalad!

A politikában azonban Méltóságos uram másképp áll a helyzet. Méltóságod a nemzeti egység pártjának oszlopos tagjai. Én nem kétkedem abban, hogy legjobb és legbecsületesebb meggyőződése szerint követi a nemzeti egység pártjának politikai irányát, méltóztassék tehát ugyanilyen loyaltással elhinni rólam, hogy én is a legjobb és legbecsületesebb meggyőződéssel vallom magam ellenzékinek. Hogy melyik párthoz tartozom? Azt is megmondom. Én a Gömbös-kormány nemzeti munkatervének kilencvenöt pontja alapján állok. Én azt a pártot szolgálom, amely ezt a 95. pontot megvalósítja.

Méltóságod most esetleg azt hiszi, hogy akkor mi együtt vagyunk. Ez kérem szörnyű tévedés! Méltóságod pártja szülte a 95. pontot, az én pártom a 95. pont megvalósítását kéri, reméli és várja!

Tisztában vagyok azzal, hogy ma egy országot kormányozni nagyon nehéz, ma az államférfiaknak országhelyettesítés közben számolni kell a kínai kulik és a somáli négek nézeteivel is, de számolni kell elsősorban csaknem 9 millió magyarral és annak kétharmadával, a rettenetes, szomorú sorsban élő magyar öster-

intézet, iskolai farisnyák,
gyermek köftkabátok,
nagy választékban.

Cuszig Imre
Széchenyi tér 2. Tisza szálló mellett.